

U Zagrebu, 1. prosinca 2022.

**Otvoreno pismo arhitektonsko-urbanističke strukovne zajednice predsjedniku Vlade RH
na temu predloženih izmjena i dopuna Zakona o prostornom uređenju**

Poštovani predsjedniče Vlade Republike Hrvatske,

strukovne institucije iz područja arhitekture i urbanizma najoštrije se protive predloženim izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju za koje je Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine 16. studenoga 2022.g. objavilo savjetovanje s javnošću u trajanju od 15 dana, iz sljedećih razloga:

- prije svega, predložene izmjene i dopune vezane uz nadležnost donošenja Državnog plana prostornog razvoja te omogućavanje provedbe pojedinih zahvata mimo prostornih planova (solarne elektrane i sl.), protuustavne su i protuzakonite, jer narušavaju i ukidaju Ustavom zajamčeno pravo lokalne i područne samouprave o planiranju svog prostora; građanima se uskraćuje pravo da odlučuju o svom prostoru i time o svome životu i njegovoj kvaliteti;
- navedene izmjene su nestručne te kontradiktorne samim načelima prostornog uređenja koje navedeni Zakon utvrđuje - što je rezultat potpunog isključivanja stručne javnosti iz radnih skupina za izmjenu zakonodavnog okvira, unatoč svim prijedlozima koje su strukovne institucije davale u proteklom razdoblju na temelju svojeg znanja i iskustva (a osobito *Teza za izmjenu zakonodavnog okvira iz područja prostornog uređenja i gradnje HKA iz 2021. godine*)
- predložene izmjene uzrokovat će višegodišnji zastoj u izradi i donošenju prostornih planova, s obzirom na to da predviđaju prelazak na sustav ePlanovi, koji nije adekvatno testiran, te rad na temelju novog pravilnika o prostornim planovima koji još uvijek nije donesen, a nacrt nikada nije prezentiran struci, nositeljima izrade ni drugim sudionicima u sustavu prostornog uređenja
- u konačnosti, predložen je i niz drugih problematičnih izmjena i dopuna koje zahtijevaju ozbiljnu stručnu i širu javnu raspravu, a navedena obrazloženja ne daju opravdane razloge zbog kojih bi se ovaj Zakon o izmjenama i dopunama trebao donijeti u hitnom postupku.

Zakoni o prostornom uređenju zadnjih 50 godina reguliraju područje izrade i provedbe prostornih planova. Radi se o interdisciplinarnim, vrlo složenim djelatnostima, koje zahtijevaju uređeni sustav i kontinuitet. Republika Hrvatska je sve to imala: planersku tradiciju dulju od 150 godina, stručne institucije, educirane i licencirane planere i jedinstven prostor čije su prepoznate vrijednosti u najvećoj mjeri očuvane upravo zahvaljujući prostornom planiranju. Iako je važećim Zakonom o prostornom uređenju prostor Republike Hrvatske proglašen osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom, trenutni Zakon, a osobino predložene izmjene te vrijednosti degradiraju.

Činjenica da od donošenja Zakona 2013. godine nije izrađen nijedan plan u novom sustavu koji je uveden tim Zakonom - od državne do lokalne razine - pokazuje da je zamišljeni sustav neprovediv i da ga se nakon više od devet godina ne može dalje prilagođavati i mijenjati. Kao što smo upozoravali i prije donošenja Zakona 2013. - takav sustav nije održiv i potrebno ga je cjelovito izmijeniti.

Struka je kontinuirano aktivna i konstruktivno nudi rješenja za unaprjeđenje prostornog planiranja. Bez njezina uključivanja u izmjene zakonodavnog okvira doći će do daljnjeg urušavanja sustava prostornog uređenja. Posljedice za prostor, koji je naše temeljno nacionalno dobro, bit će nesagledive. Stoga apeliramo da se hitno zaustave pokrenute izmjene te da se struka konačno uključi u spomenute procese kako bi se ostvarile pretpostavke za kvalitetan i održiv zakonodavni okvir.

S poštovanjem

 Hrvatska komora arhitekata <i>Rajka Bunjevac, predsjednica</i>	 Udruga hrvatskih urbanista <i>Sandra Jakopec, predsjednica</i>	 Društvo arhitekata Zagreba <i>Tihomil Matković, predsjednik</i>
		
 Udruženje hrvatskih arhitekata <i>Roman Šilje, predsjednik</i>	 Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu <i>prof. dr.sc. Bojan Baletić, dekan</i>	